

DE BEOORDELING VAN DE GELOOFWAARDIGHEID VAN DE VERKLARINGEN VAN SLACHTOFFERS (EN GETUIGEN)

An Crabbé

Dienst gedragswetenschappen

Federale Politie

Basistekst: Waarde van verklaringen: het verbaal gedrag (Carla Verbandt)

GELOOFWAARDIGHEID VAN VERKLARINGEN

- **Persoon(lijkheid) – pathologieën**
- **Fysiologische reactie (polygraaftest)**
- **Non-verbaal gedrag**
- **Verbaal (geschreven) gedrag**

WAT?	WAT X HOE VERHOORD?	HOE VERTELD?
Geheugen/strategie	Verhoor X geheugen/strategie	Taal en structuur
SVA Statement Validity Analysis incl. CBCA: Criteria-Based Content Analysis	CCA Cognitive Credibility Assessment	SCAN Scientific Content Analysis
MASAM Multivariable Adults' Statements Model	RI Reality Interview	
RM Reality Monitoring	(SUE) Strategic Use of Evidence (ECI) Enhanced Cognitive Interview	
VA Verifiability Approach		

TECHNIEKEN: SVA

- '50 Undeutsch
- Assumptie: verklaringen gebaseerd op ervaring hebben een hogere kwaliteit (meer details, meer externe linken) dan verzonnen/gedwongen verklaringen
- Methode om evaluaties te structureren so's seksueel misbruik (6 – 12 jaar) – later ook voor volwassenen en verdachten/getuigen
- SVA - drie stappen:
 1. Verhoor: vrij verhaal
 2. CBCA: schriftelijke inhoudsanalyse van de verklaring a.h.v. inhoudscriteria
 3. Validiteitschecklist van alle relevante informatie (externe beïnvloeding)

TECHNIEKEN: SVA - VERHOOR

- Vrij verhaal
- Niet suggestief
- Letterlijk incl. alle interacties tijdens verhoor

TECHNIEKEN: SVA - CBCA

- Steller en Köhnken (1989)
 - 19 criteria
 - Aanwezigheid is indicatie van waarheid
 - !!! Afwezigheid is geen indicatie van leugen!!!

CBCA

Algemene kenmerken (geheel)

- Logische structuur
- Ongestructureerde reproductie
- Hoeveelheid details

Eigenaardigheden van de inhoud (associatie)

- Ongewone details
- Overbodige details
- Nauwkeurig weergegeven maar verkeerd begrepen details
- Samenhangende (gerelateerde) externe associaties
- Verwijzingen naar eigen mentale toestand
- Attributies mentale toestand dader

Specifieke inhoud

- Contextuele omkadering
- Beschrijving van interacties
- Reproductie van conversaties
- Onverwachte complicaties

Motivatie valse verklaring

- Spontane correcties
- Toegeven bepaalde details niet te herinneren
- Twijfel over eigen verklaring uiten
- Zelfafkeuring of zelfbekritisering
- De dader verontschuldigen

Misdrijf-specifieke elementen

- Details kenmerkend voor het misdrijf

TECHNIEKEN: SVA – VALIDITEITSCHECKLIST

- Steller en Boychuck II elementen
- Yuille 19 elementen
 - Gedrag van het kind tijdens het verhoor (taalgebruik, kennis seks, affect, spontane gebaren, ...)
 - Kenmerken verhoor (kwaliteit, druk, ...)
 - Motivatie (context eerste onthulling, motivatie aangifte, ...)
 - Ander bewijsmateriaal (medisch, materieel, andere verklaringen, ...)

TECHNIEKEN: MASAM

- Assumpties: cf. SVA +
 - In elke verklaring zitten ware en onware elementen.
 - bijkomende analyse noodzakelijk: omstandigheden, persoon, manier van bevraging.
- 21 criteria – 3 domeinen
- Nog niet getest op verdachtenverklaringen

TECHNIEKEN: RM

- Johnson
- Assumptie: 'echte' herinneringen hebben meer externe en sensorische details dan herinneringen die ingebeeld zijn
 - 'Echte' herinneringen omvatten contextuele, semantische en sensorische informatie
 - Ingebeelde herinneringen omvatten meer referenties naar cognitieve processen
- Geen gestandaardiseerde set criteria of scoringsprocedure
 - E.g., hoeveelheid contextuele informatie, semantische details (persoonlijke betekenis), sensorische beleving, cognitieve handelingen en duidelijkheid en realisme van verklaring
- Onmiddellijke, spontane herinnering

TECHNIEKEN: VA

- Nahari
- Assumptie: 'echte' verklaringen omvatten meer verifieerbare details
- Ratio verifieerbare details/totaal aantal details
- Verifieerbaar
 - Gedocumenteerd e.g., audio, mail, video, ...
 - Medepersoon
 - Getuige

VERHOOR- X GELOOFWAARDIGHEIDSTECHNIEKEN

- Aantal 'technieken' ~ werking geheugen (cf. ECI) e.g.,
 - Instructie alles vertellen
 - Context reinstatement (geen herbeleving, verleden tijd)
 - Omgekeerde volgorde
 - Veranderen van perspectief
- Verhoor gebruiken om het verschil tussen waarachtigen en niet-waarachtigen (e.g., aantal details, complicaties, 'score' CBCA, RM, ...) te gaan versterken:
 - CCA: Cognitive Credibility Assessment (tekening, verifiable source)
 - RI: (forced choice questions: verhogen cognitieve load/facilitatie cf. SUE)

TECHNIEKEN: SCAN

- Avinoam Sapir
- Assumptie: 'echte' en verzonden verklaringen verschillen in taalgebruik en structuur
- Doel: detectie misleiding of achterhouden van informatie (wat niet gezegd, wanneer en hoe (woordkeuze))?
- Geen gestandaardiseerde set criteria, niet ontwikkeld als "checklist" e.g., melding en plaats emotie, gebrek aan engagement (ik), sociale introductie/verwijzingen naar personen 20 – 50 – 30, subjectieve versus objectieve tijd, werkwoorden, lidwoorden, ...
- Zuivere zelfgeschreven versie!

Techniek	Resultaten
CBCA (niet altijd SVA)	<ul style="list-style-type: none"> - Oberlader et al. (2021): 73% van de echte verklaringen hogere CBCA score (meta-analyse) - Bogaard et al. (2019): ongeveer 70% doorheen literatuur - Vrij (2018): 15/19 criteria ondersteund a.h.v. wetenschappelijk onderzoek - Vrij (2005): SVA-evaluaties zijn niet accuraat genoeg (expertise). Totalscore betrouwbaarder dan criteria; gemiddelde accuraatheid 72% (leugen) – 73% (waarheid) (meta-analyse) - Wojciechowski et al. (2018) SVA: 60,17% accuraatheid – 68,96% (onwaar) en 57,25% (waar)
MASAM	<ul style="list-style-type: none"> - Wojciechowski et al. (2018): studie 1 70,03% accuraat (77,53% ware verhalen – 61,22% leugens) en studie 2: 70,66% (totaal) – 75,48% (waar) – 54,55% (onwaar)
RM	<ul style="list-style-type: none"> - Oberlader et al. (2021): 70% van de echte verklaringen hogere RM score (meta-analyse) - Bogaard et al. (2019): ongeveer 70% doorheen literatuur - Masip et al. (2005): niet accuraat genoeg voor forensische toepassing. Totalscore betrouwbaarder dan criteria. Cf. CBCA.
VA	<ul style="list-style-type: none"> - Palena et al. (2021) meta-analyse: echte meer verifieerbare details + hogere ratio (events) - Verschuere et al. (2021): idem
CCA	<ul style="list-style-type: none"> - Vrij et al. (2021): interviewtechnieken geen effect totaal aantal details (buiten vrije verhaal en totale interview*) wel effect aantal complicaties (over alle technieken heen). Totale accuraatheid = 70.2%
RI	<ul style="list-style-type: none"> - Bogaard et al. (2019): eerlijke verklaringen omvatten meer details + effect RI op CBCA (66,70%) correcte classificatie) en RM (69,80% correcte classificatie)
SCAN	<ul style="list-style-type: none"> - Meta-analyse Oberlader et al. (2021): geen significante verschillen

GELOOFWAARDIGHEIDSANALYSE CAVE

- Vrije verhaal!
- Procedure
 - Toepasbaar? Populatie, doelgroep, culturele verschillen, ...
 - Statistische verbanden versus individuele casus: quid criteria en cut-off score?
- Kennis e.g., Vrij (2000, 2002) geïnformeerde leugenaars (CBCA) = waarachtigen
- Effect persoonlijkheid, interactie, aantal keer verhaal gedaan, werking geheugen, ...

GELOOFWAARDIGHEIDSANALYSE CAVE²

- 70% - ratelslang in zak
- Impact van manier van bevragen!
 - ECI
 - (cf. Vrij, 2005)
 - e.g., onderzoek oudere mensen (Dukala et al., 2019): 80% (SI) versus 40% (ECI) totaal correcte inschatting (specifiek mbt leugens ECI 15%)
 - SUE
 - (graduele disclosure) effect op RM (McDougall & Bull, 2015)

EN NU, PRAKTISCH?

- Belang van verhoor
 - SUE/ECI en aantal verifieerbare details – afwegen (implicaties RM, CBCA)
 - Aandachtspunten e.g., tot stand komen verklaring – investeren – documenteren
- Dienst gedragswetenschappen (gedragsanalisten)
 - Geen geloofwaardigheidsanalyses/gerechtsexpertises
 - Voorbereiding en bijstand verhoor: ECI, SUE, ...
 - Inhoudsanalyse documenten/ter voorbereiding verhoor/dreigingsanalyse
- Gerechtsexperten: SVA (cave!)

CONTACTGEGEVENS

An.crabbe@police.belgium.eu

Carla.verbandt@police.belgium.eu

Sigrid.noelanders@police.belgium.eu

Angelique.dettemmerman@police.belgium.eu

REFERENTIES

- Bogaard, G., Colwell, K., & Crans, S. (2019). Using the Reality Interview improves the accuracy of the Criteria-Based Content Analysis and Reality Monitoring. *Applied Cognitive Psychology, 33*, 1018 – 1031.
- Dukala, L., Sporer, S. L., & Plczyk, R. (2019). Detecting deception: does the cognitive interview impair discrimination with CBCA in elderly witnesses? *Psychology, Crime, & Law, 25*(2), 195 – 217.
- Masip, J., Sporer, S. L., Garrido, E., & Herrero, C. (2005). The detection of deception with the reality monitoring approach: A review of the empirical evidence. *Psychology, Crime & Law, 11*(1), 99 – 122.
- McDougall, A. J., & Bull, R. (2015). Detecting truth in suspect interviews: The effect of use of evidence (early and gradual) and time delay on Criteria-Based Content Analysis, Reality Monitoring and inconsistency within suspects statements.
- Oberlader, V.A., Quinten, L., Banse, R., Volbert, R., Schmidt, A. F., & Schönbrodt, F. D. (2020). Validity of content-based techniques for credibility assessment – How telling is an extended meta-analysis taking research bias into account? *Applied Cognitive Psychology, 35*, 393 – 410.
- Palena, N., Caso, L., Vrij, A., & Nahari, G. (2021). The verifiability approach: A meta-analysis. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition, 10*, 155 – 166.
- Verbandt, C. (XXXX). Waarde van verklaringen: het verbaal gedrag. Handboek multidisciplinair forensisch onderzoek, Kluwer.

REFERENTIES

- Verschuere, B., Bogaard, G., & Meijer, E. (2021). Discriminating deceptive from truthful statements using the variability approach: A meta-analysis. *Applied Cognitive Psychology*, 35, pp. 374 – 384.
- Vrij, A. (2019). Deception and truth detection when analyzing nonverbal and verbal cues. *Applied Cognitive Psychology*, 33, 160 – 167.
- Vrij, A. (2005). Criteria-Based Content Analysis a qualitative review of the first 37 studies. *Psychology, Public Policy, and Law*, 11(1), 3 – 41.
- Vrij, A., Akehurst, L., Soukara, S., & Bull, R. (2002). Will the truth come out? The effect of deception, age, status, coaching and social skills on CBCA scores. *Law and Human Behavior*, 26(3), 261 – 283.
- Vrij, A., Kneller, W., & Mann, S. (2000). The effect of informing liars about Criteria-Based Content Analysis on their ability to deceive CBCA-raters. *Legal and Criminological Psychology*, 5, 57 – 70.
- Vrij, A., Mann, S., & Fisher, R. P. (2021). Combining verbal veracity assessment techniques to distinguish truth tellers from lie tellers. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 13(1), 9 – 19.
- Wojciechowski, B.W., Gräns, M., & Lidén, M. (2018). A true denial or a false confessor? Assessing veracity of suspects' statements using MASAM and SVA. *PLoS ONE*, 13(6): e0198211. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0198211>.